

Meedansen met de macht

Twintig jaar na de genocide lijkt Rwanda nog steeds de wonden van toen

- ▶ „Onderscheid Hutu's en Tutsi's lijkt verdampt”
- ▶ Rechtbanken hadden ook negatief effect
- ▶ Dertig procent is nog steeds getraumatiseerd

Erik DE SMET

De genocide in Rwanda in 1994 kostte naar schatting een miljoen mensen, voornamelijk Tutsi's, het leven. Traditionele rechtbanken (*gacaca's*) met 'lekenrechters' behandelden bijna twee miljoen beschuldigingen van deelname aan de genocide. Is er, twintig jaar later, al sprake van verzoening? Slagen daders en slachtoffers er al in opnieuw samen te leven?

„Iedereen is Rwandees. We zien elkaar niet langer in categorieën van etnische identiteit, maar als broers en zussen”, zegt mgr. Alexis Habyambere, de bisschop van Nyundo. Hoogst diplomatische taal en een echo van de mantra van het huidige regime.

De toestand op het terrein is alvast minder geruststellend. „Onze gemeenschappen tellen gedecimeerde families zowel als gezinnen met familieleden in de gevangenis”, zegt de bisschop. „Al die mensen heb-

In Rwandese dorpen moeten families van slachtoffers en daders verder met elkaar. © KNA-Bild

ben hun verhaal. Voor ons als geloofsgemeenschap is de verzoening met zichzelf en met God het belangrijkste. Het is aan de kerkgemeenschappen om terugkeerders te onthalen, of ze nu terugkeren uit ballingschap of uit de gevangenis. Wie zich schuldig maakte aan genocide moet worden aangegeven bij de *gaca-*

ca's. Deze onorthodoxe vorm van rechtspraak, met onder meer strafvermindering in ruil voor een schuldbekentenis, is echter onvermijdelijk.”

Om de sociale cohesie in de dorpen toch enigszins te versterken, richtte theoloog Laurien Ntezimana in 2000 AMI op. Die partner van Broederlijk De-

len brengt overlevenden van de genocide en veroordeelden die na hun straf terugkeren, samen om zelf een manier te zoeken om de draad van het leven weer op te pakken. „Eigenlijk moet de hele gemeenschap in therapie”, zegt Ntezimana. „Dertig procent van de bevolking is getraumatiseerd. Er waren al veel kwetsuren,

maar de *gacaca's* veroorzaakten er nog meer. Sommigen werden valselijk beschuldigd, maar zaten dertien jaar in voorhechtenis.”

Ntezimana, een Hutu, noemt het etnische onderscheid tussen Hutu's en Tutsi's „duivelse categorieën”, maar vreest tegelijk dat een nieuwe geweldspiraal nog altijd mogelijk blijft.

„Eigenlijk moet de hele gemeenschap in therapie”

De aanpak van AMI stuitte op verzet vanwege de Rwandese overheid. Twee jaar lang was de organisatie verboden en Ntezimana ging een tijdlang achter de tralies. Tegenwoordig werkt AMI samen met de overheid in de 'eenmansstaat' van sterke man Paul Kagame. Ntezimana zegt het beeldrijke: „In Rwanda is nu eenmaal geen tegenmacht mogelijk, wel een 'meemacht'. Je verzetten, is zinloos. Meedansen met de macht is de enige optie.”

Het dossier Rwanda. Twintig jaar heropbouw van een verscheurd land is tegen 2 euro (zonder verzendingskosten) te bestellen bij Pax Christi Vlaanderen, 03 225 10 00 of www.paxchristi.be.

Heiligt het doel de middelen?

Franse bisdommen lanceren 'datingsite' voor priesters en leken, eigenlijk onderdeel van collectecampagne

Gewaagde kerkelijke campagne bij onze zuiderburen. Enkele weken geleden lanceerden de bisschoppen van Normandië de actie *AdopteUnCuré.com* (adopteer een pastoor). Op een website, on-

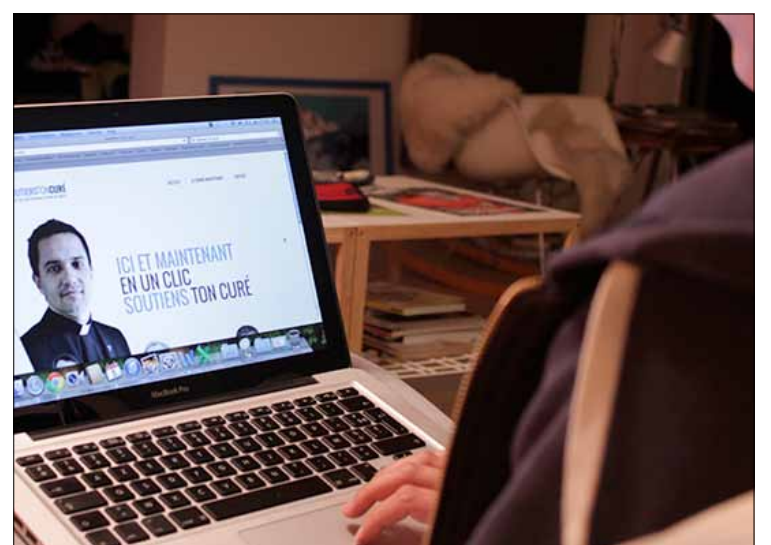
dersteund door een filmpje op YouTube, bieden zich fotogenieke priesters en seminaristen aan. „Hier, nu, klik!” De hele site is een knipoog naar de Franse datingsite *AdopteUnMec.com* (adop-

teer een bink) via dewelke vrouwen met een muisklik in contact kunnen komen met mannen, wel eens afgedaan als „een supermarkt met mannen voor vrouwen”.

Wie echter *AdopteUnCuré.com* aanklikt, wordt prompt doorverwezen naar de campagne van *Le denier de l'Eglise*, de jaarlijkse collecte voor de Franse Kerk. De bisdommen wensten met die collecte beter de leeftijdsgroep tot veertig jaar te bereiken en namen daartoe het communicatiebureau Alteriade uit Lyon in de arm. Jeugdige communicatiekanalen en parodie worden daarbij niet langer geschuwd. „Daar waar de sfeer te ernstig is, is Gods geest afwezig”, zegt een woordvoerder paus Franciscus na.

Geheim agent

Ook elders in Frankrijk zetten de bisdommen eigentijdse reclamemiddelen in. In Gap, in de Alpen, lanceerde de bisschop een affichecampagne waarbij de 26-jarige priester Damien de Beaumont figureert als geheim agent, „een man met een missie, geef hem de middelen om die te vervullen!” In de Vogezes gooien de bisdommen songteksten van rocker en enfant terrible Johnny Hallyday in de strijd. Een wat braver formulering is de oproep aan

De fotogenieke priester van de internetcampagne is eigenlijk een acteur. © Jozefien Van Huffel

het publiek om de 22.000 kilometer verplaatsingen van een bepaalde pastoor te sponsoren.

De collecte is de belangrijkste bron van inkomsten voor de Franse Kerk en bracht vorig jaar 240 miljoen euro op. Op de bisdommen in de Elzas na, krijgt de Kerk immers geen steun van de staat. Het aantal donateurs daalt, maar de gemiddelde gift stijgt. Vorig jaar schonk een Frans gezin 195 euro op jaarbasis aan de Kerk. Sinds 2007 collecteren de meeste bisdommen via het in-

ternet. De vaak opmerkelijke campagnes zijn bedoeld om een nieuw publiek aan te spreken.

Er is ook kritiek. De campagne *AdopteUnCuré.com* zou dezelfde seksistische fantasieën uitspelen als de commerciële datingsites. Is dat geen hypocrisie vanwege de Kerk, om waarden die eigenlijk tegengesteld zijn aan haar boodschap toch uit te spelen als het om geld gaat? Daarentegen, waarom zou de Kerk geen eigentijdse marketing of humor mogen inzetten? (EDS)

Advertentie

Mijn Stannah Starla, de stijl die me bevalt,
de teruggevonden vrijheid ...

Documentatie en gratis prijsofferte op

info@stannah.be

0800 95 950

www.stannah.be

Naam + Voornaam

Adres

Postcode Stad

Tel: E-mail

Stannah bvba, Poverstraat 94, 1731 Relegem

Stannah